

A csoportos tanítási gyakorlat az új OTAK-ban, valamint az RTAK-ban a 2022-ben felvételt nyert hallgatók számára az ELTE-n

Az új típusú tanárképzést részletesen szabályozó rendeletek, közöttük a KKK 2021. december 29-én jelentek meg. Az új típusú gyakorlatok szabályozásáról szakmai kérdésekben az ELTE-n elsősorban a Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács (= PPT), finanszírozási kérdésekben a Pedagógusképzés Egyeztető Testülete (= PET) dönt. A szabályozással kapcsolatos anyagokat a Gyakorlatok munkacsoport készíti elő, amelynek tagjai a TKK vezetője, a BDPK képviselője, kari delegáltak, közöttük szakmódszertanos oktatók, továbbá gyakorlóiskolai és hallgatói képviselő.

A Gyakorlatok munkacsoport vezetője: Antalné Szabó Ágnes (TKK). Tagjai: Bakó Balázs (BDPK, Szombathely), Bernát Péter (IK), Horváth Erzsébet (TTK), Láng György (Köznevelési Bizottság), Lőrincz Péter (EHÖK), Major Éva (BTK), Pataky Gabriella (TÓK), Szivák Judit (PPK).

A 2022-től induló osztatlan tanárképzés (= OTAK) egységesen 10 féléves, és felkészíti a hallgatókat mind az általános iskolai, mind a középiskolai tanári pályára. A rövid ciklusú tanári mesterképzésben (= RTAK) 2022-től különböző típusú képzések indulnak. Minden képzéstípusban változik a gyakorlatok a rendszere.

I. A csoportos tanítási gyakorlat helye az új OTAK-ban 2022-től

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

1. táblázat: A gyakorlatok típusai a kétszakos OTAK-ban 2022-től

Gyakorlat típusa	Félév	Kredit	Szakmai felelős (tárgyfelelős)	Gyakorlatszervező	Gyakorlóhely
Pályaszocializációs gyakorlat 1.	2.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 2.	3.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 3.	4.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	6/7.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	6/7.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 1.	8/9.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 2.	8/9.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	10.	18	TKK	TKK, BDPK	partneriskola

A természettudomány-környezettan szakos egyszakos tanárképzésben egy szakon teljesíti a hallgató a két tanítási gyakorlatot és a két szaktárgyi tanítási gyakorlatot külön félévekben. Szombathelyen a BDPK egyeztet a tanszékekkel a meghirdetésről.

II. A csoportos tanítási gyakorlat helye az RTAK-ban 2022-től

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

Az RTAK-ban a KKK és az ehhez igazodó mintatanterv szerint különböző típusú gyakorlatok vannak (2. táblázat).

2. táblázat: A gyakorlatok típusai az egyszakos RTAK-okban

Gyakorlat típusa	4 féléves, újabb tanárszak	4 féléves, alapszakra épülő	4 féléves, tanítóira épülő	2 féléves, nem tanári mesterszakra épülő	2 féléves szintemelő	2 féléves szaktanári
Pályaszocializációs gyakorlat	–	8 kredit 1. félév	–	–	–	–
Csoportos tanítási gyakorlat	–	6 kredit 2. félév	–	–	–	–
Szaktárgyi tanítási gyakorlat	3 kredit 4. félév	6 kredit 3. félév	2 kredit 3. félév	2 kredit 2. félév	3 kredit 2. félév	–
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	–	18 kredit 4. félév	18 kredit 4. félév	18 kredit 2. félév	–	–

III. A csoportos tanítási gyakorlat leírása

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

A csoportos tanítási gyakorlat célja a KKK alapján: Fokozatos felkészítés a tanulási folyamatok tervezésére és irányítására, a szaktárgy tanítására; tapasztalatszerzés a tanulók nevelésével-oktatásával, ezen belül a különleges bánásmódot igénylő tanulók nevelésével, szaktárgyi tanórai és tanórán kívüli tevékenységekkel kapcsolatban.

A csoportos tanítási gyakorlat kreditértéke: szakonként 3 kredit az OTAK-ban, 6 kredit az alapszakra épülő egyszakos RTAK-os képzésben.

A csoportos tanítási gyakorlat féléve az OTAK-ban: 6/7. félév, a hallgató választja ki jelentkezéskor, hogy melyik szakján melyik félévben szeretné végezni a gyakorlatot, ettől eltérni a PPT által meghatározott esetekben lehet.

A csoportos tanítási gyakorlat időtartama az OTAK-ban: Félévi 28 kontaktóra, a gyakorlati kurzus keretében részben egyetemen szervezett, részben iskolai tevékenység lesz, és további hallgatói munkaórákban egyéni és kiscsoportos hallgatói feladatvégzés történik (3–4. táblázat).

A hallgatói tevékenység típusai az OTAK-ban a csoportos tanítási gyakorlaton: közös felkészülési, tervezési tevékenység, hospitálás szaktárgyi órákon és foglalkozásokon, egyéni/csoportos mikrotanítás, közös elemzés, közös reflexió tevékenység

A csoportos tanítási gyakorlat meghirdetése az OTAK-ban: A szakot gondozó intézet/tanszék a tárgyhoz órarendbe építve heti 2 órás (2x45 perces), min 12 fős, max. 16 fős kurzus(oka)t hirdet meg a szakmódszertan oktatójához kapcsolva, vagy 12 főnél kevesebb hallgató esetén a gyakorlatra jelentkezők száma adja a kurzus létszámát. A hallgató szakonként külön félévben végez egy-egy 3 kredités tanítási gyakorlatot. Amely szakon több gyakorlati kurzust hirdetnek meg, ott a hallgató a saját órarendjéhez leginkább illeszkedő gyakorlati kurzust veszi fel.

A csoportos tanítási gyakorlat megszervezése az OTAK-ban: A tanítási gyakorlat részben iskolai, részben egyetemi tevékenység a gyakorlati kurzus órarendben rögzített, heti 2 órás időszámban. A gyakorlatot a

hallgatók elsősorban a gyakorlóiskolákban és szükség szerint a partnerintézményekben végzik olyan heti 2 órás időszavokban, amikor fogadni tudják a hallgatókat heti rendszerességgel az iskolában. A gyakorlóhelyet a TKK/BDPK szervezi, előzetesen egyeztetve a szakokkal. Az OTAK-ban a hallgatók lehetőség szerint az 5–8. és a 9–12. évfolyamon is végeznek csoportos tanítási gyakorlatot, ha ezt a szak lehetővé teszi.

3. táblázat: A csoportos tanítási gyakorlat óraszámja az új OTAK-ban és az RTAK-ban

Képzés típusa	Munkarend	Kredit	A kurzus heti óraszámja a Neptunban	A kurzus féléves óraszámja a Neptunban
OTAK	nappali	szakonként 3-3	szakonként külön félévben heti 2-2 óra	szakonként külön félévben 28-28 óra
RTAK 4 féléves, alapszakra épülő	levelező	6	–	28 óra

A csoportos tanítási gyakorlat óraszámja az OTAK-ban: A 4. táblázatban található tematika a Neptunban megadott féléves 28 kontaktórából 24 kontaktóra javasol tevékenységet és témát. A fennmaradó 4 kontaktórában a hallgatók egyénileg vagy kiscsoportban online konzultálnak az egyetemi oktatóval vagy a vezetőtanárral: közösen tervezik a mikrotanítás(oka)t. A féléves 28 kontaktórán túl további munkaórákban a hallgatók egyénileg készülnek, egyéni és csoportos feladatokat oldanak meg: pl. a mikrotanítás tervezését, az iskolai dokumentumok megismerését és elemzését, a reflexióval kapcsolatos egyéni feladatokat.

A csoportos tanítási gyakorlat az új RTAK-ban: Az alapszakos képzettségre épülő, egyszakos részidős RTAK-os (120 kredites) képzésben a 2. félévben végzik a hallgatók a 6 kredites csoportos tanítási gyakorlatot (2. táblázat). Ennek tartalma igazodik az OTAK-ban szervezett csoportos tanítási gyakorlat tematikájához (4. táblázat). Az RTAK-ban a 6 kredites csoportos tanítási gyakorlat féléves óraszámja 28 kontaktóra a Neptunban, amely tartalmazza az egyetemi és az iskolai tevékenységeket, az iskolában a szaktárgyi hospitálásokat és a mikrotanításokat, valamint az ezzel kapcsolatos megbeszéléseket, a gyakorlatot támogató egyetemi oktatóval és a vezetőtanárral folytatott konzultációkat. A féléves 28 kontaktóra nem tartalmazza a hallgatók egyéni felkészülését.

A csoportos tanítási gyakorlatot támogató külső vezetőtanárok díjazása: A díjazás módjáról és mértékéről egyeztetés folyik, amely 2022. május 31-ig befejeződik. Ezt követően a díjazásról a Tanárképző Központ munkatársai adnak felvilágosítást a gyakorlatban közreműködő partnerintézmények vezetőinek és az érintett pedagógusoknak a gyakorlat@tkk.elte.hu címen.

Az egyetemi oktatók csoportos tanítási gyakorlatot támogató tevékenységének a típusai: egyetemi foglalkozások tartása a gyakorlati kurzus részeként, a gyakorlóiskolai és partneriskolai szakos tanárok óráinak a látogatása és részvétel a megbeszéléseken, részvétel a csoportos hospitálásokon és megbeszéléseken, részvétel a mikrotanításokon és megbeszéléseken, a mikrotanítások tervezésének az egyéni és kiscsoportos támogatása.

A csoportos tanítási gyakorlat tematikája az OTAK-ban: A 4. táblázatban sárgával kiemelt sorok az egyetemen szervezett csoportos tevékenységekre tesznek javaslatot. Ugyanakkor az iskolai foglalkozásokon is célszerű részt venniük a kurzusoktatóknak. Amely szakon nincs kapacitás az egyetemi foglalkozások megtartására, ott a szakkal egyeztetve az iskolai szakos munkaközösségből egy megbízott vezetőtanár is tarthatja a sárgával kiemelt csoportos foglalkozásokat. A sárga jelölés nélküli sorok a gyakorlóiskolában vagy a partneriskolában végzendő tevékenységeket írják le.

Eltérés a javasolt tematikától: A 4. táblázatban javasolt beosztástól és tematikától el lehet térni a gyakorlatszervező TKK-val/BDPK-val és az iskolával egyeztetve. Azokon a kis létszámú tanári szakokon, ahol a hallgatók létszáma kevesebb, mint 6 fő, a hallgatók önállóan 1-1 teljes órát vagy részórát is tarthatnak, továbbá a mikrotanítások helyett szaktárgyi hospitálást vagy szakos iskolai munkaközösségi foglalkozást is lehet szervezni.

4. táblázat: A csoportos tanítási gyakorlat javasolt tematikája az új OTAK-ban

Hét	Tevékenységek	Témakör, fókusz	A tevékenységet végző hallgatók száma
1.	Egyetemi (vagy iskolai szakos munkaközösségi) foglalkozás	A hospitálások fókuszai, a csoportos mikrotanítások beosztása és témái	Kurzuslétszám (12–16 fő)
2.	Csoportos iskolai szakos munkaközösségi foglalkozás: a szakos munkaközösség munkájának, a taneszközöknek és az iskolai tervezési dokumentumoknak a megismerése	A taneszközök, a tevékenységközpontú tanítás, az iskolai tervezési dokumentumok	Kurzuslétszám (12–16 fő)
3.	Csoportos iskolai hospitálás szaktárgyi órán + megbeszélés	A taneszközök	Kurzuslétszám (12–16 fő)
4.	Csoportos iskolai hospitálás szaktárgyi órán + megbeszélés	A tevékenységközpontú tanítás	Kurzuslétszám (12–16 fő)
5.	Egyetemi (vagy iskolai szakos munkaközösségi) foglalkozás	A mikrotanítások tervezése	Kurzuslétszám (12–16 fő)
6.	Iskolai hospitálás abban az osztályban, ahol a mikrotanítás lesz + megbeszélés	Az osztály megfigyelése	Annyi fős csoport(ok) párhuzamosan, ahány fő a mikrotanításban részt vesz.
7.	Szakos mikrotanítás(ok) 2–4 fős csoport(ok)ban egy-egy vezetőtanárnál + megbeszélés		Ahol szükséges, ott ugyanabban az időszámban több mikrotanítás lesz párhuzamosan különböző osztályokban.
8.	Szakos mikrotanítás(ok) 2–4 fős csoport(ok)ban egy-egy vezetőtanárnál + megbeszélés		Ahol szükséges, ott ugyanabban az időszámban több mikrotanítás lesz párhuzamosan különböző osztályokban.
9.	Egyetemi (vagy iskolai szakos munkaközösségi) foglalkozás	Reflexió a mikrotanításokra és a differenciálás lehetőségei	Kurzuslétszám (12–16 fő)
10.	Szakos mikrotanítás(ok) 2–4 fős csoport(ok)ban egy-egy vezetőtanárnál + megbeszélés		Ahol szükséges, ott ugyanabban az időszámban több mikrotanítás lesz párhuzamosan különböző osztályokban.
11.	Csoportos iskolai hospitálás olyan osztályban szaktárgyi órán, ahol különleges bánásmódot igénylő gyerekek tanulnak + megbeszélés	A differenciálás lehetőségei	Kurzuslétszám (12–16 fő)
12.	Egyetemi (vagy iskolai szakos munkaközösségi) foglalkozás	Reflexiók a gyakorlatra	Kurzuslétszám (12–16 fő)

IV. A gyakorlatok szervezése

A gyakorlatokat Budapesten a Tanárképző Központ szervezi, egyeztetve a tárgyfelelős karokkal és a szakokat gondozó intézetekkel, Szombathelyen a Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ a gyakorlatszervező. A hallgatók minden gyakorlatra a gyakorlatot megelőző félév első felében jelentkeznek a TKK-hoz/BDPK-hoz tartozó Neptun-kérvényen. A gyakorlatra jelentkezők számát és a szakok arányát a TKK megosztja a tárgyfelelős karokkal, szakos gyakorlat esetén a szakfelelősökkel, a BDPK is egyeztet Szombathelyen. A tervezett létszám alapján a TKK/BDPK a gyakorlatot megelőző félévben előzetesen megszervezi a gyakorlatot, egyeztet a gyakorló- és a partnerintézményekkel, valamint előkészíti a szerződéskötést. A hallgatók a

gyakorlat félévének kezdetén jelentkeznek a Neptunban a tárgyfelelős által meghirdetett gyakorlati kurzusra. A TKK/BDPK a partnerintézményekkel előzetesen határozatlan idejű partnerintézményi szerződést köt, meghatározva ebben a partnerintézmény és az ELTE feladatait a különböző típusú gyakorlatokon. A partnerintézmények pedagógusaival a szerződéskötés a gyakorlat félévében történik. A BDPK a TKK-val azonos szakmai elvek alapján szervezi a gyakorlatot, de a szervezés megvalósításában eltérhet a leírástól a hallgatói létszám, a szakstruktúra, az oktatói és a gyakorlóiskolai kapacitás különbözősége miatt.

Az új OTAK-ban és az RTAK-okban többféle típusú gyakorlat lesz a képzés típusától függően különböző kreditértékkel, különböző időtartamban és részben egy gyakorlattípuson belül is eltérő követelményekkel. Ezért a gyakorló- és a partnerintézmények, valamint a hallgatók és a gyakorlattámogató oktatók számára is fontos rögzíteni, hogy az egyes hallgatók vagy hallgatói csoportok milyen gyakorlaton vesznek részt az adott félévben, milyen időtartamban és milyen követelményekkel. A tájékoztatást és a gyakorlat teljesítésének a nyomon követését félévente egy online gyakorlati napló szolgálhatja, amelyet a Tanárképző Központ és a BDPK közösen tervez kialakítani a Gyakorlatok munkacsoporttal. Azon tanári szakok esetében, amelyekben nem csak iskola lehet a gyakorlat helyszíne, a szervezésben el lehet térni a szabályozástól a TKK-val és a BDPK-val egyeztetve.

Budapest, 2022. március 11.